

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

★
Izvršujemo vsakovrstno
tiskovino

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIV.—LETO XXXIV.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), JUNE 6, 1951

STEVILKA (NUMBER) 110

NOV GROB

JOE ULYAN

Po daljši bolezní je preminil v ponedeljek na svojem domu Joe Ulyan, stanujoč na 318 Mofit Ave., Kane, Pa. Rojen je bil leta 1878 v Zabiču, odkoder je prišel v Ameriko leta 1902.

Zapušča soprogo Mary, doma od istotam kot pokojnik, in devet otrok: Mrs. Frances Gerbec v Kinzua, Pa., Melan Ulyan v Clevelandu, Mrs. Mary Bizzak v Kane, Pa., Joe ml. v Clevelandu, Frank v Bradford, Pa., Mrs. Rose Skerl v Clevelandu, Mrs. Josephine Bizzak v Kane, Pa., Mrs. Stella Johnson v Mt. Jewett, Pa. in Mrs. Gertrude Rolih v James City, Pa. Pogreb se vrši v četrtek jutraj ob 9. uri iz hiše žalosti pod vodstvom Cummings pogrebnega zavoda na pokopališče v Kane, Pa.

ZADNJE VESTI

WASHINGTON, 5. junija — Predsednik Truman je imel izredni sestanek v Beli hiši z zastopniki mesne industrije. Iz Bele hiše se je trdilo, da so predlogi mesne industrije v proučevanju, toda zastopniki urada za stabilizacijo cen so izjavili, da to proučevanje ne bo omajalo nižanja cen mesa.

WASHINGTON, 5. junija — Državni tajnik Acheson je izjavil v svojem zaslúšanju pred senatnim odborom, da je lanskega novembra predlagala Amerika v zvezi z Veliko Britanijo, Francijo, Kanado in ostalimi zavezniki, naj se ustanovi na Koreji ob mandžurijski meji demilitarizirana zona, kar pa je general MacArthur odklonil, kar je nadalje povzročilo, da se navalili Kitajci s silo.

WASHINGTON, 5. junija — General Collins, šef zveznega kloba, se je vrnil iz Evrope, kjer je bil na inspekcijskem potovanju. Napovedal je, da bodo policane pod orožje dve diviziji narodne garde, da bo šlo v prihodnjih mesecih v Evropo dveje ali troje divizij in da je stanje ameriških zasedbenih čet v Nemčiji, Avstriji in v Trstu odlično.

TOKIO, 5. junija — Zavezniki se bodo sedaj na srednjem sektorju korejskega bojišča že okrog 20 milj v notranjosti Severne Koreje.

GENERAL CLAY
PREDSIEDNIK GENERAL
MOTORS

NEW YORK, 6. junija — General Lucius D. Clay, bivši ameriški vojaški poveljnik v zasedbeni Nemčiji, nato pa član vladnih komisij pri sprobedbi ameriškega obrambnega načrta, katero mesto je pustil, je postal ravnatelj General Motors Corp.

Pozdravi
Poznana bivša Clevelandčanka Mrs. Josephine Rodica, ki sedaj biva v New Smyrna Beach, Fla., pošilja lepe pozdrave vsem svojim prijateljicam in znanim. Enakopravnosti pa želi mnogo uspeha.

Washington, London in Koreja; britanski svet tipa za mirom

LONDON, 5. junija — Britanska vlada je mnenja, da je treba pospešiti razgovore o pogojih premirja na Koreji. V dosego tega cilja je London v stalnem kontaktu z Washingtonom, enako pa tudi z vladami dominjonov, da stavijo konkretne predloge.

Z ameriške strani in krogov ameriškega londonskega poslanstva se je doznalo, da se posveča korejskemu vprašanju vsa resnost. Ameriški poslanik v Londonu Gifford se je javil pri britanskem zunanjem ministru Herbertu Morrisonu. Dasiravno ni bilo izdano uradno poročilo o tem sestanku in se je trdilo, da do sestanka ni prišlo samo radi Koreje, pa se niso zanikale govorice, da je bil sestanek posvečen tudi Koreji.

Ker se nahaja v Londonu ameriški poslanik Foster Dulles radi japonske mirovne pogodbe, spravljajo tudi ta stremeljenja v sklop vprašanj Daljnega vzhoda, med njimi tudi korejskega. Spričo aktivnosti poslanika Dullesa je mnogo upanja, da se bodo iskali nadaljni stiki med članicami angleškega imperija, da bi se dosegla enotna baza, kako postopati v vprašanju Koreje, kjer ste Amerika in britanski svet najbolj zainteresirana.

Zadnji čas, da vložite pri vladi zahtevo za odškodnino

Glasom pogodbe med Ameriko in Jugoslavijo, je jugoslovanska vlada ustanovila sklad \$17,000,000, nad katerega ima nadzorstvo ameriška vlada, da se izplača odškodnino onim ameriškim državljanom, ki so lastovali posestva v Jugoslaviji, in so prizadeti vsled nacionalizacije njih posestev med 1. septembrom 1939 in 19. julijem 1948.

Vsi oni ameriški državljani, čigar posestva so bila v Jugoslaviji nacionalizirana, in imajo dokaz o temu, morajo, ako želijo dobiti kakšno odškodnino, vložiti tozadevno zahtevo najkasneje do 30. junija 1951. Vse prijave za take odškodnine se ima poslati na International Claims Commission, Washington 25, D. C., kjer imajo tudi tozadevne uradne listine za izpolnitev. Predpisi za vložitev teh zahtev so bili sestavljeni 1. decembra 1950, in kdor je morebiti pred tem datumom vložil kakšne listine, naj se potrdi in jih ponovno vložijo po sedanjih zahtevah. Vse listine na ta oddelek se ima poslati potom registrirane pošte.

STAVKA DOBLJENA V 20 MINUTAH

ST. LOUIS, 5. junija — Telefonski delavci CIO so po 20-minutni stavki, ki je pretela ohromiti službo v šestih državah, izposlovali 10-odstotno povišanje mezd, ki je dopustljivo v smislu vladne mezdne kontrole.

NA ALASKI ZASLUŽIJO \$200 NA TEDEN

ANCHORAGE, AL., 5. junija — Delavske unije so sklenile pogodbo z delodajalci in sicer za 54-urni delavnik za mezdno, ki se suče povprečno okrog \$200 na teden. Gre za strokovne delavce v železni in gradbeni stroki, kakor tudi one, ki so zaposleni v tovarnah.

Sovjetski blok proti premirju

NEW YORK, 5. junija — Poljski delegat pri Združenih narodih Katz-Suchy, ki često govori za sovjetski blok, je odklonil brezpogojno prenehanje sovražnosti na Koreji in je združil vprašanje otoka Formoze in pristavitve komunistične Kitajce med Združene narode s korejskim vprašanjem, in to celo kot predpogoj, če naj se sploh govori o kakem premirju na Koreji.

Če naj prenehajo sovražnosti na Koreji same od sebe, bi to dejstvo dalo le napadalcem, v očeh Sovjetov Združenim narodom oddih, da se pripravijo za nadaljene napade, trdi poljski komunist.

Gospodarsko stanje Češke je slabo

PRAGA, 5. junija — Namestnik glavnega tajnika komunistične stranke Josp Frank je danes odkrito priznal, da je gospodarsko stanje Českoslovaške zelo resno in da se stalno slabša. Kvote, ki so bile določene po 5-letnem planu, ne bodo izpolnjene radi pomanjkanja delovnih moči.

Rekel je, da gradbeni industriji manjka 15,000 moči, premogokopni 16,000, težki industriji pa 38,000. Proizvodnja tudi zelo trpi, ker se stroji ne rabijo pravilno.

Komunistični vodja je tudi dejal, da "likvidacija bogatstva ni bila zadovoljivo izvršena."

SVOJEVRSTNA POLITIČNA DEMONSTRACIJA

ATENE, 5. junija — Grška vlada je vsled odstopa ministra Papagosa v krizi. 30 članov grškega dvora, med njimi razni komorniki, zdravniki in podobno osebje, je podalo ostavko na svoje položaje, da pomagajo, kakor pravijo ti krogi, kralju, da se reši politična kriza.

Omenjene ostavke mečejo čudno luč na dejansko stanje na grškem dvoru.

CERKVENI TAT NI V ZADREGI

COLUMBUS, O., 5. junija — Neznani storilec je prišel v cerkev St. Mary med mašo in je pobral \$150 do \$200 med mašo naravnega denarja. Tatvina v cerkvi ga ni motila, da ne bi pri izhodu ukradel še kolesa in se z njim nemoteno odpeljal.

Seja in predavanje

V četrtek zvečer se vrši redna seja krožka št. 1 Progressivnih Slovencev v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Po seji bo predavala gostinja iz stare domovine Zima Vrščaj-Holy, ravnateljica Cankarjeve založbe ter bivša urednica revije "Naša žena." Seja se prične točno ob sedmih zvečer. Članice so prošene, da se udeležijo v polnem številu, na predavanje pa so vabljeni tudi moški podporni člani.

KORUPTNI POLICAJ SAM SI SPISAL OBSODBO

New York, 5. junija — Neki Charles Panarella, ki je bil v službi pri mestni policiji in zapleten v korupcijske skandale bi moral radi podkupovanja javiti se pred sodiščem. Namesto, da bi šel na sodnijo se je vrgel iz svojega stanovanja, ki je v šestem nadstropju, na pločnik in seveda bil na mestu mrtve.

Panarella je stal pod obtožbo, da je v letu 1948 in 1949 prejel za svojo policijsko zaščito 5% od \$20,000,000 letnega dobička, ki ga je imela tamošnja raketirska družba.

Moč fašistov na Siciliji raste

RIM, 5. julija — Pri včerajšnjih volitvah za provincialni parlament na Siciliji so stranke, ki so načeloma proti komunizmu, dobile večino, a najbolj značilna stran teh volitev je navzlic temu velika porast takozvanega "italijanskega socialnega gibanja," znanega pod kratico M.S.I., ki se v idejnem oziru malo ali nič ne razlikuje od fašizma.

Voditelji fašističnega pokreta označujejo izid volitev za zmago, akoravno niso dobili ene tretjine mandatov, kakor so prekovali. Vodja krščanskih demokratov Luigi Mugoni je priznal, da je stranka pri volitvah nazadovala na račun fašistov in komunistov v primeri z volitvami pred tremi leti.

Tajnik šibke republikanske stranke pravi, da so volitve pokazale, da so veleposestniki na Siciliji obrnili hrbet krščanskim demokratom radi zemljiških reform, katere je izvedla sedanja italijanska vlada in podprli novi fašistično gibanje.

VEVERICE IMAJO ZAŠČITO

TALLAHASSEE, Fla., 5. junija — Mestna uprava je hotela očistiti ulice in mestno območje veveric. Nastavila jim je strup. Mesto ima številne ljubitelje veveric, ki niso bili vprašani za svet. Kakor hitro so zvedeli za sklep mestne uprave, so dvignili tak hrup, da je mestna uprava morala preklicati svojo odredbo in odstraniti strup.

Veverice se zopet svobodno sprehajajo po starih stezicah.

KANADA NAROČA LADJE V AMERIKI

QUEBEC, 5. junija — Obrambeni minister Clanton je javil parlamentu, da je naročila kanadska vlada 12 novih ladij v Ameriki za skupno vsoto \$60,000,000.

OMEDLELI OD VROČINE

ATHENS, Ga., 5. junija — Na stadionu je bilo zbranih 1,200 študentov univerze Georgia. Ob silni vročini, ko je toplomer kazal 110 stopinj v notranjosti stadiona, je omedlelo 12 oseb, 200 pa je vsled slabosti moralo iskati zavetišča v senci.

10 dni ležala v postelji mrtva

V South Euclidu so našli na 4285 Mayfield Road neko 52 let staro žensko, ki je ležala že 10 dni mrtva v postelji. Policijo so poklicali sosedi, katerim se je zdela sumljiva okolnost, da ženske ni bilo videti na spregled že več dni. Pokojna je bila sama v svojem stanovanju. Znakov nasilnosti ni imela.

Ameriška politika do Kitajske je jasna; klaverna slika Čiang-kajškega

Položaj v Iranu se je zboljšal

TEHERAN, 5. junija — Ministrski predsednik Mossadegh je izjavil, da je pripravljen razgovarjati se s posebno britansko delegacijo, ki bo prišla naravnost iz Londona in s katero naj bi se vršili odkriti in direktni razgovori o nacionalizaciji iranskega petroleja.

Da je postal predsednik Mossadegh popustljiv, se pripisuje dejstvu, da so odpadle vsote, ki jih je nakazovala vladi anglo-iranska petrolejska družba, in ki so izostale, odkar je prišlo do gibanja za nacionalizacijo petroleja v zvezi s tem pa do stavk, uporov, manifestacij in skratka do izrednega stanja, ko družba ni mogla več redno poslovati.

Pri razgovorih bo posloval ameriški poslanik v Iranu Grady kot posredovalec. Sodi se, da je britanska družba pristala na nacionalizacijo, gre pa za sprovedbo zakona o nacionalizaciji in o pravicah družbe.

Britanski zunanji minister Morrison je istotako namignil, da bo možno rešiti zamotana vprašanja v Iranu le na podlagi odkritosrčnih razgovorov.

Boji na Koreji še trajajo

TOKIO, 5. junija — Zavezniki prodirajo v severno Korejo predvsem na srednjem sektorju bojišča, kjer nudijo komunisti najmočnejši odpor, oziroma prehajajo tudi v protinapade. Komunistične čete so se utrdile v rovinah predelih, na katere sipa zavezniško topništvo neprestano ogenj.

Nastopilo je deževje ter slabo vreme preprečuje večje akcije.

Trdi se, da pripravljajo komunisti močnejšo obrambeno linijo na zapadni fronti v smeri proti Mandžuriji.

STRELA DVAKRAT UDARILA NA ISTO MESTO

QUARRYVILLE, Pa., 5. junija — V hišo nekega Myersa je udarila strela in hišo zažgala. Myers je skušal pogasiti ogenj, ko je drugič na isto mesto udarila strela in ga podrla na tla, da je obležal nezavesten. Myers je iskal zdravniško pomoč, a ga silcem se je posrečilo pogasiti ogenj.

PRETEPI MED ČRNIMI IN BELIMI VOJAKI

HEIDELBERG, Nemčija, 5. junija — Ameriška zasedbena oblast vodi eno najobširnejših preiskav, ko se je v neki kavarni v Heidelbergu steklo kakih 100 ameriških črno in belopoltnih vojakov.

Popravek

V včerajšnjemu poročilu o prispevkih za Kulturni dom v Mošnjah pri Radovljici, se je vrnila neljuba tiskarska poma. Označeno je namreč bilo nekaj imen prispevatelev na nabiralni poli Jennie Dagarin, kateri da so prispevali po \$20, kar pa ne odgovarja dejstvu, ker so prispevali le po \$2, kakor je lahko razvidno iz skupnega števila ob koncu. Prosimo, da se tozadevno upošteva.

KITAJSKA JE SLEJ KO PREJ INTERESNA SFERA AMERIKE!

WASHINGTON, 5. junija — "Kitajsko nacionalistične vojaške polomije moramo po mojem mnenju pripisovati najslabšemu vodstvu, kar ga je kdaj svet poznal ter mnogim drugim činiteljem, ki so kvarno vplivali na moralo ter vodili do tega, da je prešla vsaka volja do boja," se je glasilo poročilo generala Davida Barra, šefa vojaške misije Amerike na Kitajskem iz leta 1948.

Tako je poročal Dean Acheson pred senatom. Dalje:

"Od leta 1945, ko je Amerika odobrila dve milijardi dolarjev vojaške in gospodarske pomoči Čiang Kajškemu, so 75% vsega vojaškega blaga, ki so ga dali Amerikanci Čiang Kajškemu, zaglegli komunisti."

Sam general MacArthur je v svojstvu vrhovnega poveljnika zavezniških sil na Koreji javil: "Orožje, ki ga je dala Amerika v pomoč Čiang Kajškemu tolče sedaj iz rok kitajskih komunistov po ameriških vojaki na korejski fronti."

Acheson razložil koncesije Sovjetom

Državni tajnik Acheson je o razlogih, kako da je prišlo do sporazuma na Jalti leta 1945, ko sta Roosevelt in Churchill dala Stalinu gotove koncesije v Aziji, obrazložil v kratkem:

Da je bilo pričakovati pred končnim polomom Japonske zelo krvavih in težkih bojov na japonski celinii. Za Ameriko je bilo torej zelo važno, da posežejo v vojno na Daljnem vzhodu pravčasno tudi Rusi. Za ta korak je Rusom tako Amerika kakor Velika Britanija obljubila polovico otoka Sahalina, vrnitev nekdanjih pravic v pristanišču Port Arthur ter njenih interesov v Mandžuriji in Darienu.

Rusi bi bili lahko čakali, da se strošijo ameriške moči ter bi nato prišli na pozornico in delali ter izvajali svoje načrte po njihovi volji. Zato pokojni Roosevelt na Jalti Rusom ni dal ničesar drugega, česar bi Rusi ne bili mogli izvesti sami od sebe.

(Na Jalti, kakor je bilo že obrazloženo v našem listu, so Amerikanci odstopili Rusom severni del Koreje in to v namestu, da v tem območju pomagajo razorožiti japonsko vojsko.)

Atomska bomba še ni bila izdelana

Tajnik Acheson je nadalje povdaril, da ko so se sestali Roosevelt, Churchill in Stalin na Jalti, si Amerika še ni bila na jasnem, da li bo raziskovanje atomske energije doseglo tako stopnjo, da se bo mogla uporabiti atomska bomba, ki bi pripomogla do pospešitve japonske predaje.

(Predsednik Truman je odredil odmet prve atomske bombe dne 6. avgusta 1945, ki je padla na japonsko velenost Hirošima, druge bombe pa dne 9. avgusta 1945, ki je padla na mesto Nagasaki, nakar je sledila 10. avgusta predaja Japoncev; dne 2. septembra 1945 pa se je na ameriški ladji Missouri izvršil podpis pogojev, stavljenih od strani zaveznikov premagani Japonski.)

Državni tajnik Acheson je nadalje naglasil, da je ameriško vojaško vodstvo bilo mnenja, da bo treba izkrcati se na japonski celinii in da je bilo pričakovati zelo krvavih in težkih borb. Zato je bila dobrodošla na severnem polju japonskih bojišč ruska pomoč.

Amerika je prijateljica Kitajcev

O politiki Amerike do Kitajske je Acheson podčrtal, da slovi na osnovi globokega prijateljstva do kitajskega ljudstva in važnih interesov. Amerika je stala vedno na stališču kitajske enotnosti ter se je borila proti temu, da bi bila Kitajska vladana po tujih silah.

Res je, da so na Kitajskem na delu sile, ki bi razčlenile Kitajsko v različne province. Amerika zasleduje cilj enotne Kitajske.

Kitajska pa mora biti tudi svobodna, da ne bo pod strahovladno Sovjetske zveze. To bo naše stremeljenje tudi v bodoče.

Če bi se na razširila korejska vojna na Kitajsko, bi s tem dobili Rusi zakonito pravico, da se vmešajo v spor in boje, ker imajo iz sklenjenih pogodb s Kitajsko tudi obveznosti omenjene vrste.

Na posebno vprašanje je tajnik Acheson še pojasnil, da je bil vojaški načrt generala MacArthurja, v tistem času vrhovnega poveljnika na Pacifiku, v času, ko se je sklepala pogodba na Jalti, sledeči:

Dočim bi se Amerikanci izkrcali na japonski celinii, bi Rusi na severu azijskega bojišča s formalno napovedjo vojne Japonski zaposlili najmanj dva milijona japonskih čet, katere bi se ne mogle vrniti na Japonsko in bi bil s tem ameriški vdor v japonsko celino bistveno olajšan ter mnogo življenj ameriških vojakov ohranjenih.

PRITOŽBE IZ VOJAŠKEGA VEŽBALIŠČA

WASHINGTON, 5. junija — Kongresnik Morano se je pritožil, da vladajo v vežbališču Pickett, Va., obupne razmere. Vojaki, da so zanemarjeni pri vežbanju, da dobivajo slabo hrano in da so slabo nastanjeni. Zahteval je najstrožje preiskavo.

Svojo obtožbo oslanja na pisma, ki so jih prejeli od vojakov sorodniki, v katerih trdijo, da vlada splošno demoralizirano stanje v tem vežbališču.

KO ISČE MACKE, GA OČE 24 OTROK UTONIL

DUNKIRK, N. Y., 3. junija — Manuel Maio, star 57 let je pri ribolovu v jezeru Erie utonil. Maio je lovil iz čolna, je po vsej verjetnosti izgubil ravnotežje, padel v vodo in kot nevesel plavanja utonil.

Pokojni Maio je zapustil 24 živih otrok, štirje pa so mu že pomrli. Skupno je imel torej 28 otrok.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HENDERSON 1-5311 — HENDERSON 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNIN)	
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town: (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):	
For One Year—(Za eno leto)	\$8.50
For Six Months—(Za šest mesecev)	5.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.00
For Canada, Europe and Other Foreign Countries: (Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):	
For One Year—(Za eno leto)	\$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev)	6.00
For Three Months—(Za tri mesece)	3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

L. Č.

JAZ SEM ZA UNIJO ...

(2)

Dnevne vesti o raznih dogodkih v Washingtonu so za vsakega bralca tembolj zanimive in važne, v kolikor globlje doume njih vsebino tudi sam. Živimo v dobi, ko gre tudi Amerika po poti skoraj načrtnega gospodarstva, ki je v popolnem nasprotju z Ameriko absolutne svobode. Osrednja točka omejevanja je vprašanje trga, vprašanje produkcije, vprašanje vrednosti denarja, ki se izraža z različnimi termini kot inflacija, deflacija ter vprašanje delavskih mezd in cen na trgu. Kompleks vseh vprašanj je enoten. Inflacija se ne da ločiti od cen na trgu; višina denarnega obtoka je odvisna od notranje vrednosti dolarja. Višina mezd se kreva med tema dvema tečajema cen življenjskega standarda in odgovarjajočim zaslužkom. Vprašanje inflacije ali deflacije se tiče delovne moči v isti meri kakor delodajalca.

Iz dnevnih poročil razberemo, da je organizirano delavstvo, predvsem AFL in CIO, zahtevalo, da se upošteva pri odločitvi teh vprašanj predvsem delavski glas. Ta glas ni ničesar novega, morda je le še nekoliko jačji kot je bil 10 let nazaj, ko se je Amerika pripravljala na drugo svetovno vojno. Tudi takrat je predsednik Franklin Roosevelt računal z delavskim sodelovanjem. Delo je našlo v njem absolutno razumevanje ter si pokličimo v spomin samo ime delavskega predstavnika Hillmana, ki ni bil samo kak svetovalec ali namestnik šefa urada, ki je važen v izrednih razmerah kot je vojna, ampak je bil sam direktor urada, ki je urejeval ameriško vojno produkcijo. Unije so bile zastopane v vseh uradih, katerih vrata so se jim odprla tudi danes ter dalje pri nadzorstvu cen in mezd ter pri načrtih in izvajanju ameriške industrijske proizvodnje, ne samo vzeto v celoti, ampak tudi po posameznih tovarnah.

Znani so spori, ko je nedavno tega delavstvo po svojih predstavnikih odreklo svoje sodelovanje pri državni upravi, ko njegov glas ni naletel na dovolj odprta ušesa v washingtonskih odgovornih krogih. Šlo je za vprašanje o povišanju mezd v zvezi z indeksom cen življenjskih potrebščin. Znana je splošna formula, ko naj bi bilo dovoljeno le pavšalno deset-procentno povišanje, ne da bi imelo delavstvo proste roke, da sodočla od slučaja do slučaja in po posameznih gospodarskih panogah o upravičenosti in višini povišanja plač v danem položaju. Zanimivo je ugotoviti, da je takratni podpredsednik Franklina Roosevelta, sedanji njegov naslednik Truman, brez dvoma preprosto skušen in naukov svojega prednika sam osebno rešil spor in dal delavstvu, kar mu gre.

Odločujoča važna soudeležba delavstva pri državni upravi je svobodna, na podlagi svobodnih izmenjavanj misli, svobodnih delavskih unij, ki pa prisluhnejo istotako ogromni masi ameriškega neorganiziranega delavstva, je naravna in mora biti v bližnji bodočnosti celo stopnjavana. Če ima Amerika v celoti 151,000,000 ljudi, in če gre med temi milijoni za delovne roke, ki izvajajo proizvodnjo na različnih poljih v številu preko 60,000,000; če gre dalje za 35,000,000 delavstva članov "Social Security," potem bi se lahko preje trdilo, da je trenutna vloga ameriškega delavstva pri državni upravi sorazmerno neodgovarjajoča njegovemu številu, kakor tudi moči njegovih organizacij.

Toda razvoj gre naprej svojo pot, začrtano pred tridesetimi leti, katera pot pa še ni končana, je morda komaj na sredi. Slovensko delavstvo v Ameriki, ki je prišlo v to državo po delo in kruh, tvori kot sestavni del ameriških državljanov sicer drobci, sicer mali valjček v ogromnem ameriškem morju, vendar je viden. Najsi so tudi nekateri med nami, ki so prešli iz strogo delavskih vrst na polja samostojnega gospodarskega udejstvovanja, poreklo udejstvovanja ameriških Slovencev ostane vendarle isto. In najsi so med nami številne, sedaj že ustaljene družine, ki bi dale svojim potomcem najraje urad in "belo srajco," vendar temu vezi z delavskim vprašanjem kot takim, kakor tudi z delavskimi strokovnimi organizacijami, tudi od te strani ne morejo biti popolnoma prekinjene, ampak obratno ohranjene in spopolnjene s simpatijami.

Tudi je gotovo, da je za slovenski življenjski v Ameriki polje javnega udejstvovanja ravno polje v vrstah delav-

UREDNIKOVA POŠTA

Vabilo na dva velika piknika v nedeljo

Cleveland, Ohio—Čeravno sem že pisal o tem velikem pikniku Slovenske zadrugne zveze, ki se vrši v nedeljo, 10. junija, mislim, da ne bo škodovalo, če še nekaj besed o tem napišem. Torej, ako se še niste odločili priti na ta velik piknik naše Zadrugne, odločite se sedaj. Vrtil se bo na vrtu Ameriško-jugoslovanskega centra na Recher Ave. v Euclidu, Ohio. Za ta dom, mislim, da vsi veste. Zabave bo obilo zunaj na vrtu kakor tudi znotraj v dvorani. Okrepil bo dovolj zunaj, če bo lepo, in znotraj. Za ples bodo igrali Pavli-Tomšičevi fantje, kateri godbeniki, čeravno so mladi, igrajo korajžno in veselo, da ustrežejo starim in mladim.

Naš ženski odsek, v katerem so same pridne in skrbne žene in dekleta, pa vam bo postregel v vseh ozirih z dobrotami v kuhinji. Tudi pridni točaji in točajke bodo na razpolago, oddani pa bodo lepi dobroti onim, katerim bo sreča mila. Sezite po listkih, ki so vam odjemalcem na razpolago v vseh treh zadrugnih prodajalnicah in na pikniških prostorih—brezplačno.

Zopet se je primerilo, da bosta dva velika piknika na en in isti dan. In sicer bo v nedeljo, 10. junija tudi piknik društva V boj, št. 53 SNPJ na prostorih farne SNPJ na Chardon in Heath Rd. Ni to prišlo po krivdi ene ali druge stranke, ampak razmere včasih privedejo v tak položaj. Torej, želja podpisane, da bi vsi posetniki poskusili obiskati oboje piknika—najprvo enega, potem drugega in tako si boste svesti, da boste ustregli vsem. S korajžo in dobro voljo se vse izvrši.

Z zadrugniškim pozdravom
Anton Jankovič,
član direktorija.

Belokranjci vabijo na domačo zabavo

Cleveland, Ohio—Belokranjski klub vabi vse na domačo zabavo, ki jo priredi v nedeljo, 10. junija v prosti naravi na poznani Kaliopovi farmi blizu Chardon Rd., poleg poznane farne rojaka Louis Zgonc.

Dolga zima je minula in za njo je prišla zaželjena spomlad, ko vsakdo gre rad v prosto naravo, zato je klub Belokranjcev priredil domačo zabavo, na kateri se bo lahko vsakdo zabaval. Odbor bo preskrbel prvovrstna okrepčila, nihče ne bo žejen ali lačen. Za plesalželje bo pa igrala izvrstna godba mladih fantov F. Kraja in F. Tušek.

Do Kalipove farne pridete če vzamete Chardon Rd. do Bishop Rd., kjer obrnete na levo in vozite ¼ milje, nato obrnite na Eddy Rd. in pridete naravnost na farmo. Pazite na kažipot z napisom "Belokranjski klub." Torej na svidenje v nedeljo.

Odbor

Išče znanca

Marija Reber iz Drapšimova ul. 38, Celje, Slovenija, Jugoslavija, bi rada zvedela za naslove sledečih družin: Josepina Janež iz Trbovelj; Florjan Goričan iz Kotnika; Marica Guna iz Polul pri Celju. Domneva, da se omenjeni nahajajo v Clevelandu. Če sami to čitajo ali pa če kdo ve, kje se nahajajo, so prošeni, da sporočijo omenjeni Mariji Reber.

skih unij. Governor Lausche je za enkrat samo eden! Redki so in ostanejo tisti, ki sodelujejo pri posameznih občinskih in javnih upravitvah. Toda komur je urojena misel in zavest, da je ameriški državljan z vsemi pravicami in dolžnostmi, bo iz nje izvajal sklep, da je potrebno tudi zanj neko javno udejstvovanje.

Vesti iz življenja ameriških Slovencev

Lincoln, Ill.—Dne 21. maja je po dolgi bolezni majnarski naduhi umrl Mike Brilli, večletni tajnik društva 116 SNPJ, star 75 let, doma iz Rajhenburga na Štajerskem in v Ameriki 44 let. Bil je večkrat delegat na jednotinih konvencijah. Tukaj zapuščala žena, dva sinova in dve hčeri.

Nanticoke, Pa.—Dne 18. maja je umrl Louis Plesnicher, doma iz Planine pri Rakeku na Notranjskem in član SNPJ. Bolehal je več let za majnarsko naduhi. To je že tretji član tega društva, katerega je dohitela smrt v enem mesecu.

Forest City, Pa.—Naglo je 16. maja umrl Matthew Plahuta, star 65 let in doma iz Kostrevice pri Celju na Štajerskem. Bil je član SNPJ. Pokopan je bil 21. maja. Njegova žena je umrla pred desetimi leti. Tukaj zapuščala pet sinov in dve hčeri.

Chicago—Josephine Malovich je prejela vest iz stare domovine, da je v Škofji Loki umrl njen brat Josip Cepin, star približno 70 let. Pred leti je kot železničar služboval v Trstu, potem pa je bil premeščen v Ljubljano. V Ljubljani zapuščala hčer, v Škofji Loki pa sina, pri katerem je živel, ter sestro v Chicago.

Zima Vrščaj-Holy, ki se je kot gostinja iz stare domovine udeležila konvencije Progresivnih Slovencev v Clevelandu, pride 9. junija v Chicago, kjer bo ostala do 15. junija. Za časa njenega obiska bo prirejen sestanek, na katerem bo govorila.

Na obisk v staro domovino so 27. maja odpotovali Mary Andreas in njena sestra Helen Trakonja ter John Zlogar. Iz New Yorka so odpotovali 29. maja z ladjo Independence, ki plove v Genovo, Italijo. Mary in Helen bosta obiskali sorodnike v Strazah na Dolenjskem, kjer ima svojce tudi Zlogar.

Granville, Ill.—Dne 12. maja je umrl Jakob Novak, star 74 let in doma iz vasi Visejc pri Hinjah na Dolenjskem. Bil je član SNPJ. Tukaj zapuščala bolhno ženo, pet hčera, štiri brate in več sorodnikov.

Livingston, Ill.—Dne 22. maja je tukaj umrl Martin Golob, star 79 let in doma iz vasi Banovak pri Litiji. Zapuščala žena, tri sinove in eno hčer ter sedem vnukov. Bolan je bil čez osem let.

Los Angeles, Calif.—Louise Benedict, stara 15 let, hčerka družine Frank Benedict, se je 15. maja smrtno ponesrečila pri padcu iz avta, v katerem se je s sošolkami in sošolci peljala k pevskim vajam na univerzo Loyola. Usoda je hotela, da je med vožnjo padla iz avta in se poškodovala tako hudo, da se ni več zavedla. Benediktovi so se preselili sem iz Clevelanda pred tremi leti. Njihova pokojna hčerka je imela lep glas in upala so, da se izvežba v dobro pevko. Poleg staršev zapuščala eno sestro.—Mary Matjašič, bo 7. junija odpotovala na obisk svojcev v staro domovino z ladjo Queen Elizabeth. To bo njen prvi obisk rojstne domovine po 22 letih bivanja v Ameriki. Prijatelji so ji za odhodnico priredili prijetno iznenadenje.

Oakland, Calif.—Josephine Tomšič, žena znanega "Big" Tonya, je 18. maja srečno prestala lažno operacijo na levem očesu. Iz bolnišnice se je vrnila 21. maja in sedaj se zdravi doma. Ona že več let trpi na sladkorni bolezen.

Gowanda, N. Y.—Dne 24. maja je tukaj umrla Ana Klančar,

ki je dolgo let bolehal na sladkorni bolezen. Bila je članica SNPJ. Doma je bila iz vasi Teržiče pri Mokronogu, odkoder je prišla v Ameriko leta 1908. Star je bila 59 let. Tukaj zapuščala dva sinova, hčer in sestro ter eno vnukinjo in enega vnuka.

Chicago—Dne 30. maja je umrl Peter Movrin, star 59 let in doma iz Krčevič v Beli Kraini. Bil je član SNPJ. Tukaj zapuščala dva sinova. Njegova žena je umrla pred dobrim letom.

Rock Springs, Wyo.—Dne 7. maja je umrl Andrej Bernik, doma iz vasi Rakovnik pri Medvodah na Gorenjskem. Zapuščala žena in tri hčere.

Brownsville, Pa.—Joseph Kozlevčar je prejel vest od brata Toneta Kozlevčarja iz Temence na Dolenjskem, da je 13. maja umrla njegova žena Ana Kozlevčar v starosti 56 let. Pokopana je bila 15. maja v št. Vidu pri Stični. Njeno deklisko ime je bilo Ana Zupančič, po domače Štangarjeva Ančka iz Glagovce. V Clevelandu, Ohio, zapuščala mater in dve sestri, v stari domovini pa pet hčera in dva sinova. Starejši sin Tone je operni pevec v Ljubljani.

Barberton, O.—Dne 16. maja se je podala v bolnišnico v North Wheeling, W. Va., Rozi Skoff zaradi mrtvoudne desne roke. V premogorovu Glen Run se je 17. maja težko ponesrečil Feliks Primovič, ki ima zlomljeno hrbtenico in se nahaja v bolnišnici v Martins Ferryu.

Detroit, Mich.—Mary Glad je prestala težko operacijo v bolnišnici Henry Ford in je sedaj na poti okrevanja.—Frank Rezinik se še nahaja v bolnišnici New Grace.

Milwaukee, Wis.—Dne 25. maja je umrl Joseph Dolenc, star 77 let, doma iz vasi Makolje pri Ptuj na Štajerskem in član SNPJ. Na obisk v staro domovino sta odpotovali Mary Krause (Blatnik) iz Waupona, Wis. in Rose Kočvar iz Milwaukeeja. Mary bo obiskala sestro v Ljubljani in svojce v Škofji Loki, kjer je bila rojena. Rose pa bo obiskala sorodnike v Novem mestu.

MUSLIMANI NASTOPILO POST

KAIRO, Egipt., 3. junija—Muslimanski svet, ki ima kakih 250,000,000 vernikov muslimanske vere, je nastopil danes znameniti "Ramadan" ali deveti mesec muslimanskega leta, ki znači za muslimane mesec najstrožje posta od sončnega vzhoda do sončnega zahoda.

Muslimanski post se izvaja tudi na dobrodelnem in političnem polju. Mesec muslimanskega posta je prišel v prid Angležem, ki so prejeli ravno te dni neke vrste ultimatum, da zapustijo svoje položaje ob Sueškem kanalu. Vsaka pogajanja so prekinjena in Angležem je dana prilika, da se pripravijo v tem času za nova medsebojna pogajanja.

BELGIJA DOBI MLADEGA KRALJA

BRUSELJ, Belgija, 4. junija—Dosedanji belgijski kralj Leopold III., kateremu so očitali sodelovanje z Nemci med zadnjo svetovno vojno, je živel dolgo časa v tujini. Lansko leto so mu sicer dovolili, da se sme povrtni v Belgijo, ne pa na prestol, kateremu se je moral odreči v prid svojemu sinu Baudouinu, ki bo ob polnoletnosti, t.j. ob 21. letu formalno zasedel prestol. Baudouin bo star 21 let 27. septembra in se vršijo priprave, da se ne odlašja s kronanjem in naj bo Baudouin kronan čimprej.

V Belgiji je na krmilu države sedaj začasno regentstvo.

ČETIRTO LETO MARSHALL-ovega NAČRTA

Urad Economic Cooperation Administration (ECA), ki upravlja ameriški del Marshallovega načrta, je pričel začetkom aprila četrto leto svojega delovanja. Za dežele, ki so udeležene pri Marshallovem načrtu, je namenjena pomoč tekom tega leta za vzdrževanje gospodarskih dobrotov tekom preteklih treh let, obenem se bo pomagalo tem državam izdelovati orožje, potrebno da se zgradi močna obrambna sila za svobodni svet. To je napovedal pred kratkim upravitelj urada ECA v svojem poročilu.

V tem poročilu je Mr. Foster poudaril, da je odločnost zapadnih Evropejcev najboljši zagotovilo za okrevanje Evrope. Napovedal je tudi, da bo moglo v kratkem več zapadno-evropskih držav slediti Veliki Britaniji in odložiti Marshallov načrt.

Ako bi bilo mogoče izločiti pravo "pomoč za okrevanje" od "pomoči za obrambo," bi se potrebovalo manj kot en bilijon tekom tega leta, je izjavil Mr. Foster. Prvotni proračuni so zahtevali več kot dvakrat toliko za četrto leto Marshallovega načrta.

"Tekom treh let je dosegel Marshallov načrt skoro vse, kar je večina nas mogla le upati, da se doseže tekom polnih štirih za to določenih let," je rekel Mr. Foster.

Ko je orisal uspehe izdatkov Marshallovega načrta v znesku približno 11 bilijonov dolarjev do sedaj, je omenil Mr. Foster, da presega vsestranska proizvodnja Zapadne Evrope za 40 odstotkov proizvodnjo leta 1938; da se pričakuje, da bodo

letošnji poljski pridelki za kakih 10 odstotkov višji kot so bili pred vojno; da je izvoz v dežele brez Marshallovega načrta za kakih 58 odstotkov višji kot leta 1938 in 72 odstotkov višji kot leta 1948 in da je trgovina med evropskimi državami 85 odstotkov višja kot leta 1948, prvo leto Marshallovega načrta.

Tekom četrtega leta svojega delovanja bo nadaljeval urad ECA z načrtom, ki ga je že pričel, da krije z gotovino izdatke za material in stroje, katere potrebujejo dežele z Marshallovim načrtom za izdelovanje lastnega orožja. Istotako bo nadaljeval urad delovanje na polju vojnega materiala, vključno nakup kritičnega materiala v svrhu kopčenja in obrambno proizvodnje, kot tudi razvoj novih virov materiala v prekmorskih pokrajinah dežel v Marshallovem načrtu in v deželah južno-vzhodne Azije, katere prejemajo pomoč od urada ECA.

Urad Economic Cooperation Administration se je odločil osredotočiti delovanje tako, da se bo preskrbelo moč svobodnemu svetu, je izjavil Mr. Foster, pa če pomeni to denar, da se pritegne več ladij iz državno-lastne nezaposlenosti mornarice, katere se nahajajo izza druge svetovne vojne v varnih lukah; tehnično pomoč za povišanje proizvodnje v važnih obrambnih napravah zapadne Evrope; v kritje novih razvojev vojnega materiala; da se dostavi stroje in priprave, ali da se bojuje proti nevarnim boleznim, ki izčrpavajo odpornost ljudstev v južno-vzhodni Aziji.

Common Council

JUGOSLAVIJA IZPUŠČA POLITIČNE JETNIKE

BEOGRAD, 5. junija—Minister za notranje zadeve vlade maršala Tita je dejal, da je polovica bivših zaprtih pristave kominforme sedaj na svobodi. Skupno je bilo zaprtih 8,403 simpatičarjev kominformistov. Tako bi bilo na svobodi od teh 4,200 prizadetih. Minister je pri tem poudaril, da so se izpuščeni odrekli ideologiji kominforme.

ŽENSKE V URADIH

WASHINGTON, 5. junija—Od julija 1950 do tekočega junija je naraslo število žensk v zveznih službah za 126,000. Zanimivo je, da je porast najvišji v vojaških uradih. Istočasno se javlja, da imajo ženske lepo priliko za namestitve v ameriški zunanji službi.

TURISTIČNE SEZONE IN CENE V GOSTINSKIH OBRATIH

Izven Slovenije je zvezni komite za turizem in gostinstvo določil še naslednje glavne turistične sezone. V Hrvaškem Primorju bo glavna sezona od 10. junija do konca septembra. V drugih turističnih krajih Hrvatske pa od konca aprila do konca avgusta. V turističnih krajih Srbije bo glavna sezona od 15. maja ali pa od 1. junija do konca avgusta in septembra. V Makedoniji od junija do začetka septembra, v Črni gori od 15. junija do 15. septembra in od 1. junija do konca avgusta, v Bosni in Hercegovini pa od 1. julija do konca avgusta.

Delovni ljudje na dopustu imajo izven glavnih sezon v vseh gostinskih obratih v turističnih krajih popust od 15 do 30 odstotkov, med glavnimi sezonami pa so določene naslednje cene penziona v gostinskih obratih turističnih krajev: kategorija A od 200 do 300, kategorija B od 150 do 200, kategorija C od 120 do 150, kategorija D pa od 100 do 120 din na dan.

PROTI IZPUŠČANJU NEMSKIH VOJAŠKIH ZLOČINCEV

London—Britanski pravosodni minister Hartley Shawcross je protestiral danes proti izpuščanju nemških vojaških zločincev. Shawcross je proti sklenjenemu poskusu, da bi iz kakršnih koli političnih razlogov ali napačnega stališča, po katerem vojaških zločincev maščevanje zmagovalcev nad premaganci, omajali veljavnost obsodb, ki so bile izrečene v Nürnbergu.

TOVARNA IGEL V KOBARIDU

V torek dopoldne je kobarški kot doživel velik dogodek. V popoldnevi 10. obletnice upora jugoslovanskih narodov proti izdajalski politiki bivših jugoslovanskih oblastnikov, je bila v Kobaridu spuščena v pogon nova tovarna igel. Tovarna je opremljena z najmodernejšimi stroji, ki jim je izdelala tovarna STIM v Milanu.

DOKLER NE BO TO GOTOVA REČ

držite vaš dežnik visoko na ulici

Okna z avtomatičnim pripomočkom za brisanje na dežnikih bodo kmalu morda gotova reč, ampak dokler niso, si zapomnite to: Vi ne bi šli v hudem dežju na ulico, če ne bi imeli v roki avtomatičnega pripomočka, ki očisti okna in dežnik visoko, vaše oči pa odprte, da se boste obvarovali prometa in rešili vaše življenje.

—AAA Safety Features

IVO PIRKOVIČ:

Bilo je pod Gorjanci

SVETI SATAN

(Nadaljevanje)

Pepca Rusova—tako je bilo ime čednemu kmečkemu dekletu—je bila pred leti gojenka šmihelskega samostana in je še včasih mimogrede obiskala stare prijateljice iz šolskih let. Tako se je mudila v Šmihelu tudi tisti dan, ko so jo hoteli narediti za belega kurirja.

Tisto drobno pisemce ni prišlo nikoli v farovž sv. Jerneja. Kaplan Vinko Kastelic ga je videl šele, ko so mu ga pokazali partizani. Rusova ga je v mlino na Golem namreč izročila svojemu fantu, ta pa ga je poslal Corto-remu bataljonu v Gorjance. Pismo je kaplana Vinka Kastelica grajalo, da ni poslal za belo gardo na Potov vrh fantov in orožja, kakor je bilo ukazano, zakaj kurir s parolo "čelada-sablja" jih je zamen pričačoval. Za sedaj da naj ne pošilja ničesar, ampak naj čaka novega povelja.

Tako se je zgodilo, da bela garda ni dobila iz fare sv. Jerneja niti na drugo povelje nobene- ga človeka. Albin iz Drobizve- ga mlina na Golem pa je moral zato še tisto jesen umreti nasil- ne smrti. Pobili so ga v Ruče- vem borštu na Tolstem vrhu s šestimi drugimi žrtvami in so beli potem govorili, da sam eden ni hotel "erkniti," čeprav mu je strojnica razmesarila obraz. Obupno je prosil, naj mu hitro končajo življenje in mu je Kramarjev z Grb, tisti, ki je iz nepojmljive strasti do ognja pred leti požgal, s puškinim kopitom razbil glavo.

Sele spomladi so ljudje našli v plitvem grobu trupla žrtev, zvezana na rokah z žico. Njihove ude in kosti so lisičje izgrebale po gozdovih; neko truplo je bilo brez glave. Stari Guštin z Mokrega polja, ki je imel sam dva sinova v beli gardi, je nejevoljen godrnjal: "Ljudje so, lahko bi jih po človeško vsaj pokopali."

Nekega majskega dne 1942 so asistentu Katoliške akcije, Karlu Wolbangu, iz Ljubljane naročili, naj pripravi v gozdovih taborišče za prvi oddelek bele garde. Za kvas da mu bodo poslali tudi kako desetino borcev iz Ljubljane. Okoli njih naj Wol- bang zbere svoje ljudi, ki jih je že pol leta odgajal. Asistent je izbral odlično goščavo pri samotni cerkvi sv. Roka, čisto blizu Šmihela; povelje pa so iz- vršili trije drugi duhovniki, ne- čak samostanske prednice Nan- de Babnik, stopiški kaplan Jan- nez Urbanč in novomaški Franc Brule s Hrušice, sin župa- na šmihelsko-stopiške občine. (Asistent Wolbang je namreč vedno skrivnostni neznanec v mračnem ozadju). To je povedal Nande Babnik sam, ko je v bo- jazni, da se stara zaslužnja ne pozabijo, skoraj dve leti pozne- je o tem zapisal:

"Glavni, ki so držali brezkom- promisno protikomunistično smer, so bili brez dvoma prvi borci proti komunizmu, Babnik, Brule in Urbanč. Že leta 1942 maja so osnovali skupaj z neka- terimi drugimi sodelavci proti- komunistično taborišče, s čimer je bil dan in ustanovljen temelj vsem nadaljnjim protikomuni- stičnim edinicam." (Ko 267/47/147).

Wolbangu, Babniku, Urbanču in Bruleu je pri njihovem delu pomagal mizar Ivko Lah, tujec, ki je pribežal pred Nemci s Sta- jerskega, delal nekaj časa pri šmihelskem mizarju Sitarju in prvi od Wolbangelovih ljudi da- roval beli stvari tudi svoje živ- ljenje. Ubila ga je fašistična ob- mejna milica, ko je v potoku na Slatniku napajal konje, ukrade- ne graščaku Fabjanciču na Ru- perčvrhu. Oddelek sam je bil

takrat namreč še v ilegali, z var- ljivimi partizanskimi kapami na glavah, in se je brez odpora raz- kropil, ko so Italijani vanj dreg- nili.

Nekdo je padel, nekdo je bil ranjen, nekaj so jih Italijani po- lovili in zaprili, drugi so se zate- kli v frančiškanski samostan v mestu in bolnišnico usmiljenih bratov, ali pa se skрили po domo- vih. Poveljnika Stamenkovića, častnika kraljeve vojske, ki ga je napad zatekel pri britju, je vzela noč in ga v tistih krajih ni nihče več videl.

Vzmemirjeni Wolbang je hitel na divizijsko poveljstvo. Me- sto je govorilo, da je Italijanom pojasnil, da jim njegovi "parti- zani" niso sovražni, da v resnici niso partizani in da zastavlja lastno življenje kot poročstvo za- nje. Resnica je, da so se vrata ječe Wolbangovim zajehtim belo- gardistom še tisti dan zopet na stežaj odprla, italijanski povelj- nik pa je v svojem poročilu za- pisal:

"Govoril sem s kaplanom iz Šmihela in mi je obljubil svoje sodelovanje za skupno borbo proti komunistom. Od policijskega komisarja pričakujemo stvarne predloge za skupno vo- jaško akcijo. Pri dopisovanju napravite poseben oddelek za belo gardo!" (Listina 24. pehot- nega polka "Como," N. 688, prot. "T").

Tako je asistent Katoliške ak- cije, Karel Wolbang, konec ma- ja 1942 svojo zaroto legaliziral, jo pri Italijanih napravil zakoni- to in z njimi sklenil tudi voja- ško zavezo. Seveda skrivaj in sta si kaplan Wolbang in njego- vo gibanje še cela dva meseca in pol pred svetom nadevala laž- no glorio upornišтва zoper so- vražnega in osovraženega tujca.

Potem se je začelo vse znova. Od Ljubljane sta kraljeva čast- nika, kapitan Dobrovič Vasilje- vič in poročnik Mila Kranjc, pri- peljala nov kvas bele garde, "Pr- vi četniški odredi," vsega 15 fantov, ki so se pod imenom "Stajerskega bataljona" utabo- rili v gozdovih pri St. Joštu, na pobočju Gorjancev. Nadeli so si zopet varljivi obraz partizanov, da bi uživali podporo kmetov in pa kot plašč svojih mračnih na- klepov: skrivaj uničevati sa- motne partizane, "z nožem v hr- bet—zavoljo štednje s strelji- vom, kakor je ukazal Nande Babnik.

Tiste dni so se po gozdovih okoli St. Jošta godile čudne reči. Partizani so na nepojasnen na- čin izginjali, kakor da se jim vdira zemlja pod nogami. Kurir- ja, ki je hitel od čete k četi, ni bilo, kamor bi moral priti, in se ni vrnil v svoje taborišče. Za samotnim partizanom, ki je pri St. Joštu zavl v novo tabori- šče, da bi gladen in izmučen na- šel gostoljubje ter se odpočil, je zginila sled, kakor da ga je po- tegnilo vase zavratno brezdnost. Preplašen človek, ki je bežal pred tujčevim nasiljem in se za- upno zatekel v varstvo taborišča v gozdu, je z grozo spoznal ne- človeško past, v kateri je nanj prežala zavratna smrt, za njo pa v odljudni tokavi zeval grob, da pogoltno svojo žrtev v pozabo.

Večji del tega, kar se je godi- lo v taborišču "Stajerskega ba- taljona," bo ostalo za vselej skrivnost. Slaboten žarek nam je posvetil v ta gosti mrak z drobnim zvezkom dnevnikiš- kih zapiskov neke Silve, menda Ro- zee Uhanove iz Straže pri St. Ru- pertu v Mirenski dolini, ki je od- šla v "Stajerski bataljon 13. jun- ja 1942. Poslušajmo nekaj od- lomkov nje nega pripovedo- vanja:

(Dolge prihodnjič)

GOSPODARSKE VESTI IZ JUGOSLAVIJE

Dalmacija pred turistično sezono

V Dalmaciji je v glavnem že vse pripravljeno za letošnje tu- ristično sezono. Število postelj, ki bodo na razpolago gostom se je povečalo za dobrih 2.000. Vsi hoteli so obnovljeni in preureje- ni. Konec aprila se je začel v vsej Dalmaciji "Turistični te- den." Dotlej so bile končane vse priprave za sprejem gostov. Za tuje letovičarje bodo izdali v an- gleščini, francoščini in nemščini posebne publikacije in prospek- te. V začetku maja so obiskali Dalmacijo vsi člani izvršilnega odbora Mednarodne turistične unije, 7. maja pa je bil v Du- brovniku kongres te mednarod- ne turistične organizacije.

Čikaški Makedonci podarili šest pnevmatičnih vrtalnih strojev

Trije v Chicagu živeči mako- donski izseljenci, Serafin Evra- movski, Jakim Stefanović in Djordje Bosov so prispevali za pomoč Jugoslaviji 3.000 dolar- jev. Za ta denar so kupili šest pnevmatičnih vrtalnih strojev s potrebnim orodjem. Stroj bodo poslali s parnikom "Srbija" v Jugoslavijo. Izrazili so željo, naj bi uporabili te stroje za zgradi- tev hidrocentrale v Mavrovu, kar se bo tudi uresničila. Za hu- mano pomoč se jim rojaki iskren- no zahvaljujejo.

V ljutomerskem okraju nagrade zadrage

Pred kratkim so kmečke de- lovne zadrage v Struči vasi, Ra- domerju, Moti, Ljutomeru, Bra- noslavcih in Logarevcih spreje- le kot nagrado za svoje uspehe brzoparilnice. Nagrado se pre- jele kot najboljše med vsemi za- drugami v Ljutomerskem okra- ju od okrajnega ljudskega od- bora in ministrstva za kmetij- stvo Ljudske republike Slove- nije.

V ptujskem okraju 2112 udnarikov

V ptujskem okraju so razgla- sili v podjetjih v preteklem le- tu skupno 2.112 udnarikov. Največ udnarikov je v Tovarni perila v Ptuj, v Tovarni alumi- nija in pri gradbenem podjetju "Gradis" v Strnišču, dalje pri Nadzorništvo proge, v Mehani- ni tkalnici in obrtniški produk- tivni zadrugi "Obutev" v Ptuj. Univerzalni kmetijski stroj

Tovarna verig v Lescah pri Bledu pripravlja za letošnje leto proizvodnjo posebnega univer- zalnega stroja za kmetijstvo. Ta stroj je konstruiran tako, da se lahko ob neznatni izmenjavi sestavnih delov uporablja za najrazličnejša dela, kakor za oranje, sejanje, okopavanje, opravljanje pridelka, itd. Delov- ni kolektiv tovarne mu je dal ime "Vsedel." Dosedaj so izde- lali dva prototipa tega stroja. Enega so poslali zavodu za me- hanizacijo kmetijstva v Ljub- ljani zaradi preiskušnje. Po končani preizkušnji bodo začeli ta stroj serijsko izdelovati.

V Bohinjski Bistrici izdelujejo lesno volno

V Bohinjski Bistrici so pred kratkim uredili obrat za proiz- vodnjo lesne volne, ki je potreb- na raznim podjetjem za emba- lažo. Stroji omogočajo dnevno proizvodnjo 4.000 kilogramov volne. Po lesni volni je veliko povpraševanje ne samo doma, marveč tudi v tujini. Zato bo podjetje lesno volno tudi izvažalo in ima že naročila iz Anglije, kamor je že v mesecu aprilu od- poslalo prve količine. Za to bla- go pa se zanimajo tudi v Nemčiji in v nekaterih drugih državah.

Zanimanje za jugoslovanska vina

V Frankfurtu je bil v začetku marca končan pomladanski ve- lesejem, ki ga je obiskalo več ljudi kakor jesenski velesejem. Obiskovalci in mnogi tujci so se zanimali za dalmatinska in slo- venska vina. Že prvi dan je bilo razprodano vse jugoslovansko vino, sklenjenih pa je bilo tudi

mnogo pogodb o dobavi jugoslo- vanskih vin.

Zgrajenih bo 35 novih elektrarn

V zadnjih štirih letih je bilo zgrajenih in razširjenih v Jugo- slaviji 27 elektrarn z instalira- no močjo 101.800 kilovatov. Največji uspeh v dvigu proiz- vodnje električne energije je bil dosežen v doslej zaostalih re- publikah—Črni gori in Makedo- niji. V Črni gori proizvajajo se- danj 12-krat več električne ener- gije kot leta 1939, v Makedoniji pa je proizvodnja trikrat večja.

V prihodnjih dveh letih bo zgrajenih 35 novih elektrarn. Toda še kljub temu bo čutiti v nekaterih republikah pomanj- kanje električne energije, pred- vsem še v Bosni in Hercegovini in deloma v Dalmaciji. Šele leta 1953, ko bodo zgrajene velike elektrarne Jablanica, Zvernik in Vlamina, bodo imele te repu- blike dovolj električne energije.

Naprave za nove elektrarne izdelujejo povečini v domačih podjetjih "Rade Končar," "Li- tostroj," "France Leskošek" in "Djuro Djaković," kjer že iz- delujejo turbine, generatorje, hidromehanično opremo, cevi, transformatorje in drugo.

S pričetkom obratovanja no- vih hidrocentral se bo cena elek- trične enegije v letu 1953 zniža- la za 22 odstotkov, ker je ener- gija iz vode mnogo cenejša.

"Turistična hidrocentrala" pri Dubrovniku

Dalmacija je razmeroma rev- na na rečnih vodnih silah, ven- dar obratuje v Omišu na Cetini doslej najmočnejša hidrocentra- la v državi. Da bi izkoristili čim več vodne sile v Dalmaciji, gra- dijo tudi hidrocentrale v Mli- nih pri Dubrovniku, kjer gradi- jo elektrarno ob gorski kraški reki Zavrclju, katere vodno silo so doslej izkoriščali samo za mline. Pred tremi leti pa so za- čeli graditi hidrocentrale, ki jo imenujejo "Turistično"—in to ne brez razloga, saj bo dajala električno energijo mestu Du- brovniku, ki je eden najpo- membnejših turističnih krajev Jugoslavije.

Prvotno bi morali turbine in druge naprave za to elektrarno prejeti iz Madžarske, zdaj pa turbine izdelujejo v Litostroju. Gradbeno dela so pred koncem in bo elektrarna začela obrato- vati letos. Dajala bo električno energijo precej velikemu pod- ročju v korist turizma in za raz- voj industrije.

Sadno drevje v južnih krajih

Iz južnih krajev države poro- čajo, da je zgodnje sadje že od- cvetelo in da kažejo vsa sadna

drevesa mnogo bolje kakor v zadnjih letih. Slana oziroma mraz je zadnje dni sicer pone- kod napravil nekaj škode na sadnem drevju, v splošnem pa ne bo hujših posledic. Zlasti do- bro kaže zgodnje sadje v Srbiji. Razen breskev in marelic, na katerih je napravil mraz nekaj škode, je vse ostalo sadje v drža- vi ostalo nedotaknjeno. V Srbiji so poskropili pozimi nad 600.000 sadnih dreves, očistili pa so jih nad tri milijone.

Na Hrvatskem bodo posejali heterozne koruze

Letošnjo pomlad so na Hrvatskem posejali 90.000 kilo- gramov heterozne koruze, ki je bila kupljena od selekcijskih postaj iz Zedinjenih držav Ame- rike. Ta vrsta koruze dozoreva v 125 do 150 dneh, je zelo dobra tako za prehrano ljudi kakor ži- vali; primerna pa je tudi kot industrijska surovina. Donosi so za 20 do 25% večji kakor pri običajnih vrstah koruze.

Pri Skoplju bodo zgradili steklaro

Letos bodo začeli graditi v Usiju pri Skoplju veliko tovar- no stekla, ki bo imela največjo zmogljivost od vseh steklarn v Jugoslaviji. Na področju, kjer bo stala ta tovarna, so velike ko- ličine najboljšega kremenčaste- ga peska, pa tudi živa in drugih surovin. Stroški za gradnjo no- ve tovarne so preračunani v vi- šini 30 milijonov dinarjev. Po načrtu bodo postopno zgradili 35 objektov, tovarna pa bo v vsem obsegu zgrajena do leta 1955. Ko bo podjetje obratova- lo v vsem obsegu, bo proizvaja- lo na leto 2.600 ton predmetov iz stisnjene stekla, razen te- ga pa tudi posebno steklo za žarnice, optično steklo, barva- sto signalno steklo, stekleno volno, itd. Tako bo odpadla po- treba uvoza te vrste stekla. To- varna pa bo del svoje proizvod- nje tudi izvažala.

90 novih vrst tekstilnih izdelkov

V Čakovcu v Ljudski republi- ki Hrvatski bodo v tekstilni to- varni izdelali letos 90 novih vrst tekstilnega blaga, po katerem je največje povpraševanje. V ta namen bodo tovarno primerno izpopolnili z nekaterimi stroji. Valje za tiskanje tkanine bodo izdelovali sami, medtem ko so jih poprej uvažali.

V Slavoniji odpirajo premogovnik

Pri Sibinju v Slavoniji so za- čeli s pripravljalnimi deli za ko- panje lignita na dnem kopu. Tam so odkrili bogata ležišča premoga. Po prvih cenitvah zna- šajo zaloge lignita štiri milijone ton. Pri poskusnem kopanju so našli premogovo plast kmalu pod površino; plast je štiri metre debela. Premog je naj-

boljši lignit v Ljudski republiki Hrvatski.

Nova železniška proga do zemeljskih bogastev

Zahodno od Beograda bodo začeli graditi novo železniško progo, ki bo vezala kraja Resnik in Stepojavac. Dolga bo 45 kilo- metrov in je potrebna zato, ker so v teh krajih bogata ležišča lignita in drugih rudnin.

Največja hladilnica v državi

V Brčkem v severni Bosni, bo največja hladilnica v državi. Imela bo zmogljivost 200 vago- nov. Že lani so opravili vsa grad- bena dela.

SLOVENSKA DVOJICA

Z leto in pol starim otrokom želi dobiti stanovanje s 3, 4 ali 5 soba- mi. Zena je bolničarka. Mirna družina. Pokličite po 4. uri po- poldne.

KE 1-7197

For Your Vacation, Welcome to

Christiana Lodge SLOVENIAN RESORT

The Hotel has 30 rooms with connecting showers. There are 17 cottages each with private shower. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. Cater to overnight guests. 260 miles from Clevel- land. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE

DOMINIK KRASOVEC, Prop. P. O. Edwardsburg, Michigan Phone 26 F 14

DELO DOBIJO MOŠKI

MAŠINISTI — LATHE-HANDS DRILL PRESS OPERATORJI Si morajo sami vzpostaviti delo. 1. šift — visoka plača od ure. Nadurno delo. Vprašajte za Mr. Hasman Federal Foundry Supply Co. 4600 E. 71 St., južno od Harvard

VOZNIK TRUKA

za dostave po mestu samo. Plača od ure. Stalno. Vprašajte za Mr. Hasman Federal Foundry Supply Co. 4600 E. 71 St., južno od Harvard

MESAR

DOBI STALNO SLUŽBO IN DOBRO PLAČO

Joe Siskovich

15802 WATERLOO RD. IV 1-2686

ZANESLJIVI MOŠKI

DOBIJO STALNO DELO PODNEVI KOT

ARC VARILCI

MAINTENANCE PAINT SPRAYER

SHEET METAL WORKER

TOVARNIŠKI DELAVCI TEŽAKI

Dobra plača od ure in nadurno delo. Prosta hospitalizacija in druga zavarovalnina.

BISHOP & BABCOCK

MFG. CO. Vogel E. 49 St. & Hamilton Ave.

HEAT TREAT

FOREMAN

Tretji šift. Plača in druge podpore. Mora znati angleščino.

Employment urad odprto dnevno od 8. zj. do 4.30 pop., ob torkih in četrtkih zvečer od 6.30 do 9. zv. ob sobotah od 9. zj. do poldne.

THE OLIVER CORP.

19300 EUCLID AVE. RE 1-0300

V torek in četrtek zvečer KE 1-0301

GARANTIRANE

RABLJENE LEDENICE

NA ELEKTRIKO IN PLIN SE PRODA

OD \$20 NAPREJ.

PERME'S

720 EAST 152nd STREET, UL 1-2525

DELO DOBIJO MOSKI

TOOLMAKERS

ZA VSE ŠIFTE 6 DNI TEDENSKO PLAČA OD URE

FERRO MACHINE

FOUNDRY 3155 E. 66 ST.

Drill Press operatorji

Morajo biti izurjeni. Podnevi. Plača od ure.

PICKER X-RAY CORP.

17325 Euclid Ave.

SHAKE-OUT

ponoči. Dobra plača od ure.

40 ur na teden poleg nadurnega dela.

Zglasite se osebno.

D. P.'s dobrodošli.

MEECH FOUNDRY, INC.

9906 MEECH AVE. (od Harvard)

MAINTENANCE MAN

OPERATORJI vajenci

Plačane počitnice, skupinska zavarovalnina in plačana hospitalizacija.

GENERAL

CHEMICAL DIV.

ob vznožju WARNER RD. HILL

KOVINSKI

DELA VCI

za industrijsko kovinska dela

Obrambno delo

50-ur tedensko

Plača od ure

Vprašajte za MR. KASSOR

THE FOUNDRY

EQUIPMENT CO.

1831 COLUMBUS RD. (med W. 25 St. Market in staro Eric R. R. postajo)

OLIVER

POTREBUJE

Boring Machine

operatorje

External brusarje

Press pomočnike

Arc varilce

Sheet Metal Layout

REGULAR

Tool Room Machine

operatorje

Tool & Die Makers

Tool Makers

Incentivna plača ob začetku—Morajo biti pripravljeni delati katerikoli šift

Prinesite dokaz državljanstva

Employment urad odprto dnevno od 8. zj. do 4.30 pop., ob torkih in četrtkih zvečer od 6.30 do 9. zv. ob sobotah od 9. zj. do poldne.

THE OLIVER CORP.

19300 EUCLID AVE. KE 1-0300

V torek in četrtek zvečer KE 1-0301

MIMI MALENSEK KOVINARJI ROMAN

(Nadaljevanje).

Bataljon, v čigar sestav je spadala tudi nekdanja Jeseniška četa, je v poletju in jeseni povzročal Nemcem mnogo preglavic. Partizani so napadali nemške kamione in iztrgali okupatorju mnogo orožja. Zdaj je že imel vsak borec svojo puško. Tudi nekaj strojníc so si pridobili. Orožje je bilo najvažnejše, partizani so ga čuvali kot zenico v očesu; zgodilo se je, da so ustrelili tovariša, ki je po malomarnosti izgubil puško. Poveljstva so dobivala določena navodila za borbo, na vsem se je poznalo, da postaja borba dobro organizirana. Partizani so že jeli trgati Nemcem prometne zveze in uničevati obrate, ki so bili zanje posebno važni.

Nemci so odgovarjali z ostrimi protiukrepi. V njihovem ravnanju je bilo čuti oholost, s katero so hoteli pokoriti zasledeno deželo. Za vsakega ubitega Nemca so streljali po deset domačinov, za ubitega domačega izdajalci po pet. Za kamion, ki je v zgodnji jeseni zgorel v bližini Rašice, so vas požgali, prebivalce pa odgnali v šentviški škofijski zavod, kjer so jih postavili na teraso, s katere so mo-

rali gledati, kako ogenj uničuje njihove domove. Nato so jih odgnali v Srbijo. Za požgano žago v bližini Radovljice so postrelili na mestu dvajset talcev. Skušali so ljudem vliti strah v kosti, skušali jih pripraviti do tega, da bi v strahu za svoje imetje in življenje postali izdajalci. Toda karkoli so tudi storili, vse se je obrnilo proti njim. Ljudje so jih z vsakim dnem bolj mrzili.

Bataljon, ustanovljen na Jelovici, in tri dni pozneje krščen v nemškem ognju, se je po sili razmer znova drobil v manjše odrede, dasi je vodstvo ostalo enotno in vodilo vse akcije. Pozna jesen, nastopajoči mraz in s tem zvezano pomanjkanje pa je kmalu izločilo iz bataljona vse tisto, kar je bilo v njem nezdravega. Marsikdo, ki je poleti prišel v partizane iz strahu pred Nemci, toda brez zadostnega prepričanja o potrebi oborožnega upora, je jel omahovati. Ta ali oni je tudi naselil nemškim obljubam, ki so jih rado darno razpisali na letakih, da se mu ne bo nič zgodilo, če se vrne v dolino. Šel je, se predal, izdal gestapo svoje in se potem umaknil za Karavanke, kjer se je čutil varnega pred osveto partiza-

nov. Vsakemu izdajalcu pa se ni posrečilo, da bi odnesel zdravo kožo. Pogosto je gestapo proizvedel od njega, kar je hotel in ga potem vključil obljubam ustrelil kot bandita.

V novembrskem mrazu, ko je slana pobelila zemljo in so partizani jeli prezebat v mrzlih senikah, se je odtrgal od odreda tisti dolgolasi partizan, ki se je zaklel, da se ne bo ostrigel in obril, dokler domovina ne bo svobodna. Toda tovariši so njegov beg opazili, zasledovali so ga in ustrelili ravno ko se je že bližal vasi z nemško postojanko. Ta svarični zglede je zalegel in omahljivci so se potuhili ter godrnjaje prenašali težave, ki so postajale vsak dan večje.

Komandant odreda, Drago, je kar škrtal z zobmi in ni mogel razumeti, kako so se mogli najti omahljivci celo med delavci, med borbenim proletariatom. Včasih je bridko klet, in ugibal, kako bi dvignil moralo v odredu. Miha Lavtižar ga je pogovarjal:

"Kakor železo v toplini peči smo," je rekel iz trde modrosti, ki je zrasla v njem, odkar je bil partizan. "Kadar vržejo surovo rudo v peč, jo ogenj tali in topi, že v spreminjanju. Pri tem odpade vse kamenje in vsa navlaka. Zlindro vržejo proč. Samo čista kovina ostane."

Drago ga je razumel, mu prireditil, toda hudo mu je bilo.

Vključ pritisakajočemu mrazu se partizani nikjer niso mogli ustaliti in pot jih je neprestano vodila iz kraja v kraj. Obšli so vse gorenske kraje ob vznožju Jelovice. Kadar so jim bili Nemci za petami, so se umikali v Rakovino in v Samar, ko je nevarnost minula, so si spet upali v blejsko kotlino, od tam pa so zahajali na bohinjsko stran. Držali so se bolj levega savskega brega, toda dobili so kurisko zvezo tudi z desnim bregom in zvedeli, kaj se tam godi.

Po vsej Gorenjski se je razplamtel upor.

Tržiški delavci, usnarji in tekstilni delavci so sestavili svoj odred, ki se je zadrževal na vznožju Storišča. Zgled Tržičanov je vzbudil druge in kmalu so se pojavile partizanske skupine in terenci na Kriški gori, prihajali so v vasi za Borštom, v prostranem Udnu borštu pa je bila celo močna partizanska skupina, ki je Nemci nikakor niso mogli razbiti, dokler jim ni nek izdajalec pokazal poti do skrivališč. V dolini Kokre je strahoval Nemce Kokrški odred, sestavljen po večini iz Kranjčanov. Kranj sam je bil kakor otok sredi razburkane okolice. V starem mestu, zraslem v davni ob sotočju Save in Kokre, so se čutili varni. Tu so kopičili vojaštvo in prirejali sestanke in parade. Vendar tudi Kranj ni bil več tisto, kar je bil v avstrijskih časih: staro mesto na skalah, z gotskim zvonikom, z glavarstvom, sodiščem in davkarijo, mesto tradicionalnih sejmov, na katere so ob nedeljskih privreli ljudje iz vse okolice in ki je med tednom zaspano životarilo, mestece, nad katerim je bil razlit dih starožitnosti. Mestece se je v dobrih petnajstih letih pred drugo svetovno vojno sprememilo. Na puščah ob Savi so zrastle velike tovorne in kakor povenjen se je proti mestu razlila reka ljudi, ki so iskali dela v tovarnah. Poljanska in Selška dolina sta dali svojo revščino, iz na videz bogatih vasi okoli Kranja so prihajali bajtarski otroci in bajtari sami in se vdinjali v tovarnah. Okoli mesta so kakor gobe po dežju zrastle male delavske hišice z rdečimi strehami. Delavstvo je številčno prekosilo staro meščanstvo in vneslo v mesto nov duh, duh novega časa, ki okostenelim navadam meščanstva ni bil prijazen. Velika stavka, ki je nekaj let pred vojno odjeknila daleč po deželi, je pokazala, da v delavcih žive revolucionarne ideje in da se delavstvo v svoji borbi ne bo zaustavilo samo pri zahtevi po zvišanju plač. Kranj, ta zlata jama tujih kapitalistov, je rodil najbednejši proletarijat. Iz votlov preje se je motala zlata nit

in tkala bogastvo tujcem. Tovarne so se širile, rasle in se množile, ob njih so rasle razkošne vile delničarjev in lastnikov, medtem ko je množica bledečih deklet telesno in moralno propadala. Trdi čas okupacije, ki se ni mogel primerjati z nikakim izkoriščanjem in poniževanjem pred vojno, pa je množico delavcev razgibal tako, da so v desetih dneh odhajali v partizane.

Nemci so tudi o Kranju vodili točne račune. Najprej so pregledali iz mesta vse izobraženstvo, ki bi moglo biti ljudstvu v oporo. Nato so budno pazili na dogajanje v mestu in posebej še v tovarni in sproti pozapri vse, ki so se jim zdeli sumljivi. Če v poletju enainštiridesetega leta so hoteli prestrašiti Kranjčane s tem, da so jim na križišču postavili vešala in nanje obesili človeka, ki je visel ves dan, ljudem v svarični zglede. Vešala so ostala dolgo na mestu in opominjala prebivalstvo, kaj ga čaka, če ne bo pokorno ukazom velikomemškega rajha. Toda ljudje so na vešala odgovorili z uporom. Vršili so sabotaže in snovali po mestu Osvobodilno fronto. Zanesli so uporni duh tudi v bogate vasi Sorškega polja, kjer je bilo delo najtrše. Premožni Poljanci so se bali za svoje imetje in bi se raje pokorili okupatorju, kot da bi ga izgubili. Nemci so tudi to vedeli in so v teh krajih ravnali z ljudmi bolj kot tam, kjer so čutili določni odpor ali celo upor. Vključ njihovem prizadevanju pa se je narodno-osvobodilna borba zanesla tudi v take vasi, kot so bile Cerklje, Brniki, Senčur in Bitnje. Med kmeti so bili mnogi, ki so se zavedali narodnega posnosa in bili zato na strani partizanov.

Težki čas, ki je vrgel vsakega posameznika na tehtnico, je prisilil ljudi, da so se odločevali na levo ali na desno. Gorski kraji, kamor so najbolj pogosto prihajali partizani in ki so največ trpeli pred okupatorjem, so se odločno nagnili na stran partizanov. Dolina je bila razklana, razdrojena, vendar je tudi tu prodirla napredna misel in Nemci so imeli z vsakim dnem manj pristašev. Vključ nastopa-

joči zimi so se vedno pogostejše čuli strelci. Vedno pogostejše so se Nemci na tovornih avtomobilih podili za partizani in privražali nazaj mrliče in ranjence. Po vsaki akciji pa je šla daleč okoli govorica o dogodku. Ljudska govorica je v dobri nameri povečevala svoje junake in tako skoraj ni minil dan, da bi se ne govorilo o pobitih Nemcih, o postreljenih izdajalcih in da bi se ne pripovedovala skoraj legendarna partizanska junakstva. Ko je zapadel prvi sneg in pritisnil mraz, je bilo tisoče ljudi v skrbeh za partizane, toda vsi ti tisoči vključ skrbi niso hoteli verjeti, da bi se Nemcem posrečilo zatreti partizanske odrede in so prezirno gledali letake, na katerih je okupator napovedoval skorajšnji konec partizanstva.

Tako se je širila oborožena vstaja okoli središč, kakor so bile Jesenice, Tržič, Radovljica, Kranj, Kropa in je šel plamen vstaje po vaseh.

V partizanske vrste so se zgrinjali delavci. Prihajali so hlapci, ki so od pastirskih let delali premožnim kmetom in imeli ležišča v hlevih, ob živini. Prihajali so lesni delavci z žag na Jezerskem in Poljanski in Selški dolini, prihajali oglarji in drvarji, ki so se jim pridružili bajtarski in kmečki sinovi. Toda najbolj borbene in najbolj je-klene ljudi na Gorenjskem so dale Jesenice.

Pozimi leta enainštiridesetega se je zdelo, da bo partizansko gibanje zatrto. Bilo je, kakor bi se narava zaklela proti partizanom. Zgodaj je pritisnil mraz in zapadel sneg. Partizani se skoraj niso mogli ganiti. Povsod je ostajala sled za njimi. Zatekali so se v bližino samotnih vasi. Akcije proti sovražniku so postale domale nemogoče. Kurirji so padali v zasede. Iz Doljske, preko nemško-italijanske meje niso prihajale vesti o doletenjskih partizanih. Na Stajerskem se še niso razgibali. Tam je bilo vse preveč ljudi, ki so v svoji revščini Hitlerja pričakovali kot odrešenika in so le polagoma uvidevali, da jim je prinesel pogubo.

Na Gorenjsko so začeli prihajati dolgi vlaki, nabito polni

nemškega vojaštvo in opreme. Ko so premestili preveč Gauleiterja na Gorenjskem, Kutsche-ro je njegovo mesto prevzel doktor Reiner, človek, ki mu kraji in razmere niso bile neznane, in prepričan hitlerjanec. Ta je sklical vse vršilce nemške oblasti s področja civilne uprave in jim povedal, da bo neusmiljeno obračunal s partizani. (Dalje prihodnjič)

ZA ZAVAROVALNINO
hiš, irgovin, avtomobilov in
hišne opreme.

pokličite
JOHN ROZANCA
15604 Waterloo Rd. KE 1-6691

HIŠNI GOSPODARJI!
Čas je, da pregledate vaše strehe in žlebove.
Izdajamo nove strehe in popravljamo stare.
Se priporočamo Slovencem in Hrvatim.

FRANK KURE
R. D. 1, Box 224, Chardon, Ohio
Pošljite dopisnico za naročila ali pokličite Newbury 823

B. J. RADIO SERVICE

SOUND SYSTEM

INDOOR — OUTDOOR

Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatov

Tubes, Radios, Rec. Players

Vse delo jamčeno

1363 E. 45 St. — HE 1-3028

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE

Tel: ENdicott 1-3113

FOR — CHICAGO

and all sections of the Midwest
OUR ADVERTISING REPRESENTATIVES

are the
Chicago Advertising Co.
139 N. CLARK ST.
CHICAGO, ILL.
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

GOOD OPPORTUNITY to buy Meat Market. All modern equipment. 10 years established. Good trade. Selling, leaving town. Best offer.—1703 W. 79th St. Call RADcliff 3-4806

DOMESTIC COUPLE

COMPETENT Couple—Thoroughly experienced. Cooking, housekeeping, serving. Some driving. Newly decorated home. Private quarters. Modern equipment. Assist with care of 2 children. Must have references. Call collect—Glencoe 1921

HELP WANTED—Domestic

COMPETENT Woman for general housework, cooking, some ironing. Must like children and assume assistant care of babies. Lovely home you can become a part of if you are interested. Highland Park 2-5460

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Couple, 3 well behaved children, urgently need 4-5 room unfurnished apartment. Any good neighborhood except South Side. Will be ideal tenants. Please help. Call anytime. Moderate rental. DElaware 7-0367

FEMALE HELP WANTED

WORK in your own neighborhood! We have immediate opening for Biller — IBM Electromatic. Will teach capable, accurate and speedy typist. Steady work, day week. Salary commensurate with ability. — McCoy Truck Lines, 2131 S. Throop Street, Call Mr. McGann, SEeley 2-3101.

STAKICH FURNITURE CO.

Quality at a Price — Easy Terms

JAMES D. STAKICH, lastnik

IV 1-8288 16305 WATERLOO RD.

NAJVEČJA IN NAJZANESLJIVEJŠA DRUŽBA ZA POŠILJANJE PAKETOV V SLOVENIJO!

Preko 33.000 ekspresnih paketov in vreč moke je bilo izročenih prejemnikom v Jugoslaviji.

Ekspres moka! - Paketi! - ZDRAVILA!

Važno! Najboljša ameriška in kanadska roba Važno!
Iz našega glavnega skladišča v svobodni zoni Trsta dosepejo paketi prejemniku v Jugoslaviji najkasneje v 20 DNEH

BELA KANADSKA MOKA Najboljše vrste "E" Manitoba Spring Wheat Flour, 100 funtov. \$11.00
Označite najbližjo železniško postajo.

Paket št. 2 — \$15.50 Paket št. 8 — \$9.50 Paket št. 12 — \$13.75

10 lbs. riža
10 lbs. spaghetti
5 lbs. sladkorja
5 lbs. sirove kave
5 lbs. svinjske masti
5 lbs. mila za pranje

Paket št. 3 — \$15.50

20 lbs. bele moke
5 lbs. sirove kave
5 lbs. sladkorja
5 lbs. svinjske masti
5 lbs. mila za pranje

Paket št. 4 — \$16.50

15 lbs. svinjske masti
20 lbs. sladkorja
5 lbs. sirove kave

Paket št. 5 — \$10.75

40 lbs. riža

2 lbs. sirove kave
2 lbs. svinjske masti
6 lbs. moke
4 lbs. spaghetti
4 lbs. riža
2 lbs. mila za pranje

Paket št. 8A — \$10.00

2 lbs. sirove kave
1 liter oljčnega olja
4 lbs. spaghetti
6 lbs. moke
4 lbs. riža
2 lbs. mila za pranje

Paket št. 9 — \$16.25

10 lbs. svinjske masti
10 lbs. riža
10 lbs. sirove kave
10 lbs. sladkorja

20 lbs. svinjske masti
20 lbs. sladkorja

Paket št. 13 — \$17.00

2 lbs. sirove kave
5 lbs. svinjske masti
5 lbs. sladkorja
1 lb. čokolade
2 lbs. rozin
5 lbs. mlečnega praška
10 lbs. bele moke
1/2 lb. noodle soup
1/2 lb. črnega popra

Paket št. 16 — \$12.50

20 lbs. sladkorja
10 lbs. svinjske masti
10 lbs. riža

BICIKLJI (Bicycles)

najboljše evropske izdelke ("Puch-Steyr"),
ZENSKI ali MOŠKI \$45.00

PRVOVRSTNA ČRNA ALI RUJAVA BOX KOŽA S KOMPLETNI MI POTREBŠČINAMI
Za 2 PARA moških čevljev \$13.00 Za 2 PARA ženskih čevljev \$12.00
Za 2 PARA moških delovnih čevljev \$13.00 Za 2 PARA otroških čevljev \$11.00

NYLON ŽENSKES NOGAVICE — najboljše v U. S. A. znamka "Kayser"
3 pari — \$5.50 Označite zahtevano velikost

NOVE SINGER SIVALNE STROJE na pogon z nogami pošiljamo v Jugoslavijo po ceni od \$148.
Zahtevajte informacije! Dostava v manj kot 6 tednih.

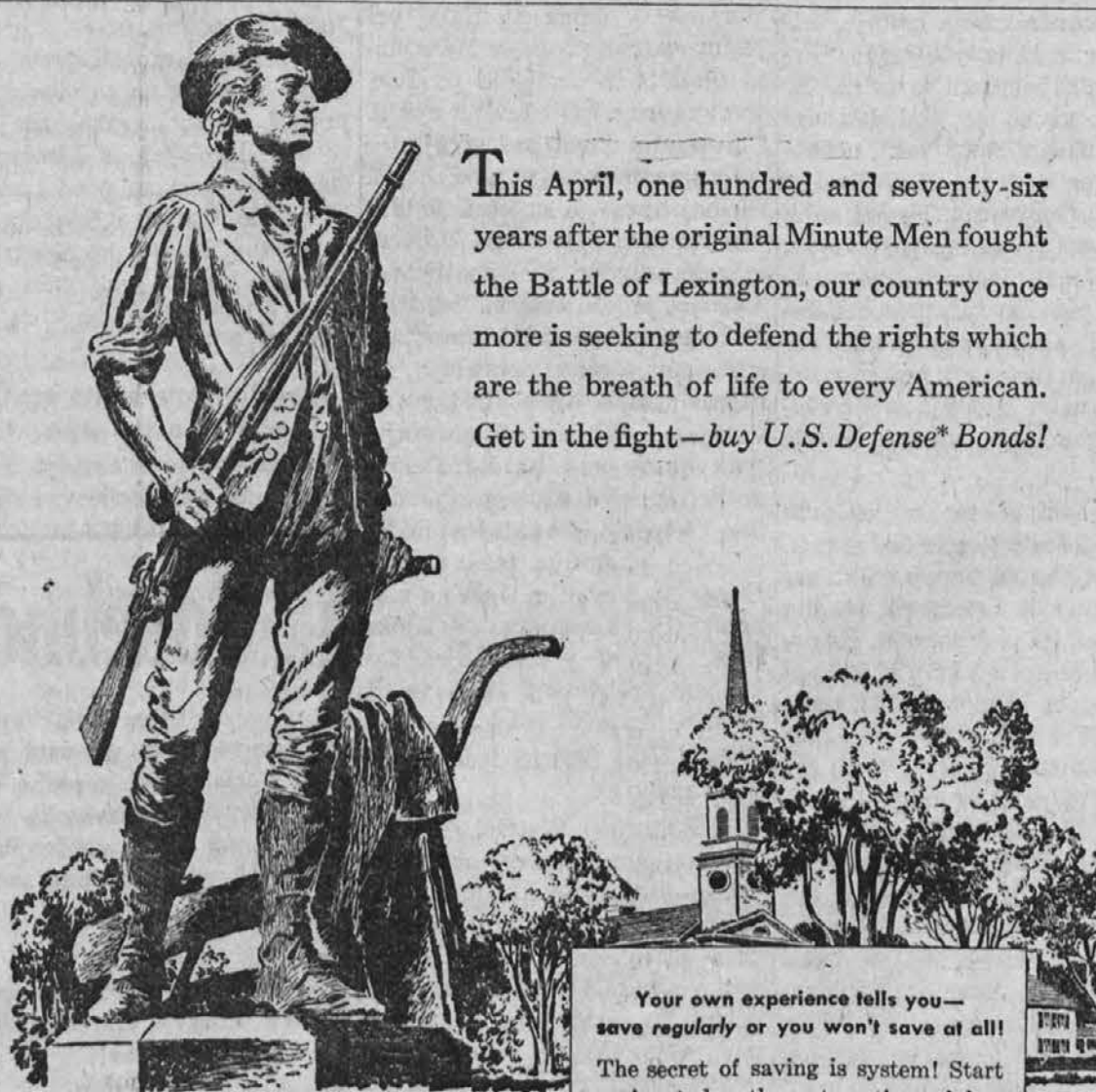
STREPTOMYCIN NOVE CENE
(Dihydrosreptomycin) GARANTIRANA DOSTAVA BOLNIKU V JUGOSLAVIJI
NAJKASNEJE V 10 DNEH PO PREJEMU NAROČILA.

10 gramov \$9.50; 20 gramov \$16.00; 50 gramov \$37.00; 100 gramov \$73.00
Priložite naročilo recept jug. zdravnika, ker to zahtevajo jug. carinske oblasti. Pošiljamo tudi ostala zdravila kot Penicilin - Insulin - Aureomycin - Terramycin - Chloromycetin itd. Pošiljamo specialno vse nemške, francoske in švicarske medikamente po predpisih jug. zdravnikov.

Zahtevajte informacije in cenike. — Navedene cene vključujejo dostavo in zavarovalnino do najbližje železniške, poštne ali parobrodne postaje. Prejemnik nima nobenih stroškov. Ako se plača v kanadskem denarju je treba dodati 8% več kot so gornje cene. Vso ali delno izgubo paketa se nadomesti z novim, ali pa s povratilom denarja. — Pošljite pisma, naročila, čeke, money ordre na

EXPRESS GIFT PARCEL SERVICE

55 WEST 42nd STREET — Telefon: BRyant 9-0252 — 9-0253, NEW YORK 18, N. Y., U. S. A.

This April, one hundred and seventy-six years after the original Minute Men fought the Battle of Lexington, our country once more is seeking to defend the rights which are the breath of life to every American. Get in the fight—buy U. S. Defense* Bonds!

Your own experience tells you—
save regularly or you won't save at all!
The secret of saving is system! Start saving today the automatic, painless way! Go to the pay office of the company where you work and sign up for U. S. Defense Bonds through the Payroll Savings Plan. Or go to your bank and join the Bond-A-Month Plan. If you can set aside \$7.50 each week, in ten years you'll have \$4,329.02!

Our Government is asking every liberty-loving citizen to do his part in maintaining the freedom for which America stands. Buy U. S. Defense Bonds... be the American Minute Man of 1951.

*U. S. Savings Bonds are Defense Bonds. Buy Them Regularly!

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, the Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST